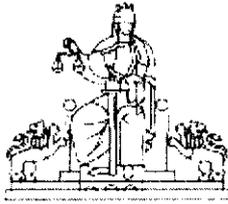

КОНСТИТУЦИОНЕН СЪД

Вх. № 67 - VA
Дата 29.01.2024г.

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
Окръжен съд – Плевен

Изх. № 616
Дата: 25.01.2024

ДО
КОНСТИТУЦИОНЕН СЪД НА
РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

УВАЖАЕМА СЪДИЯ ПАНОВА,

Приложено Ви изпращам искане до Конституционния съд на Република България от съдебен състав на Окръжен съд Плевен на основание чл. 149, ал. 1, т. 2 от Конституцията на Република България за установяване на несъответствие между разпоредбите на чл. 381, ал. 2 и ал. 3 и чл. 382, ал. 3 от Наказателно-процесуалния кодекс (обн. - ДВ, бр. 86 от 2005 г. и доп. – ДВ, бр. 60 от 2012 г.) и чл. 4, ал. 2, чл. 56 и чл. 121, ал. 1 от Конституцията на Република България, заедно с приложенията към него.

С уважение,

Владислава Цариградска

съдия от Окръжен съд - Плевен

Образоване Р.г. № 8 / 2024 г.
Окръжен съд - Плевен
съзидателна
Италианска
09.08.2024 г.

ДО
КОНСТИТУЦИОННИЯ СЪД
НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

ИСКАНЕ

От: съдебен състав председателстван от съдия Владислава Александрова Цариградска от Наказателното отделение на Окръжен съд – гр. Плевен

На основание: чл. 150, ал. 2 вр. чл. 149, ал. 1, т. 2 от Конституцията на Република България

За: Установяване на противоконституционност между разпоредбите на чл. 381, ал. 2 и ал. 3 и чл. 382, ал. 3 от Наказателно-процесуалния кодекс (обн. - ДВ, бр. 86 от 2005 г. и доп. – ДВ, бр. 60 от 2012 г.) и Конституцията на Република България (чл. 4, ал. 2, чл. 56 и чл. 121, ал. 1)

УВАЖАЕМИ КОНСТИТУЦИОННИ СЪДИИ,

Пред Плевенския окръжен съд е образувано съдебното производство по НОХД №34/2024 г. по описа на същия съд, по повод внесеното от Окръжна прокуратура Плевен споразумение за решаване на делото в досъдебно производство по пр.пр. № 5913/2023 г., сключено между прокурора от ОП Плевен Николай Пачевски и защитникът адвокат

от Адвокатска колегия – Плевен, с което се е съгласил и

обвиняемият _____, признавайки се за виновен в извършването на осем престъпления, както следва:

1. През периода от неустановена дата на месец 04.2019 г. до 11.07.2023 г. участвал в организирана престъпна група (структурирано трайно сдружение на осем лица _____ – ръководител,

– също ръководител, _____

участник,

_____ – участник), действала на територията на Република България и Федерална република Германия, създадена с користна цел да вършат в страната и в чужбина престъпления по раздел IX на глава Втора на Наказателния кодекс „Трафик на хора“ – престъпление по чл. 321, ал. 3, т. 2, вр. ал. 2 НК, за което се предвижда наказание лишаване от свобода от 3 до 10 години;

2. През периода края на месец май 2021 г. – 02.06.2021 г. в гр. Етрополе, обл.София, Република България и гр. Берлин, ФР Германия, в изпълнение на решение на организираната престъпна група по т. 1, в съучастие като съизвършител с _____

_____, с цел да бъде използвана за развратни действия в ФР Германия, независимо от съгласието ѝ и на 02.06.2021 г. я транспортирали от гр.Етрополе, обл.София, Република България до гр. Берлин, ФР Германия, като я привели през границата на страната – ГКПП Аерогара София и я приели в гр. Берлин, ФР Германия, с цел да бъде използвана за развратни действия във ФР Германия, независимо от съгласието ѝ, като деянието е извършено чрез въвеждане на лицето в заблуждение – престъпление по чл.159г, вр. чл.159б, ал. 2, вр. ал.1, вр. чл.159а, ал.2, т.2, вр. ал.1, вр. чл.20, ал.2 НК, за което се предвижда наказание „Лишаване от свобода“ от 5 до 15 години и глоба от 20 000 до 100 000 лева, като съдът може да постанови и конфискация на част или цялото имущество на дееца;

3. През периода началото на месец юли 2021 г. до 16.07.2021 г. в гр.София, Република България и гр.Берлин, ФР Германия, в изпълнение на решение на организираната престъпна група по т. 1, в съучастие като съизвършител с _____ и _____, набрали отделно лице – _____, с цел да бъде използвана за развратни действия в ФР Германия, независимо от съгласието ѝ и на 16.07.2021 г. я транспортирали от гр. София, Република България до гр. Берлин, ФР Германия, като я привели през границата на страната – ГКПП Аерогара София и я приели в гр. Берлин, ФР Германия, с цел да бъде използвана за развратни действия във ФР Германия, независимо от съгласието ѝ, като деянието е извършено чрез въвеждане на лицето в заблуждение – престъпление по чл.159г, вр.чл.159б, ал.2 вр. ал.1, вр.чл.159а, ал.2, т.2, вр. ал.1, вр. чл.20, ал.2 НК, за което се предвижда наказание от 5 до 15 години и глоба от 20 000 до 100 000 лева, като съдът може да постанови и конфискация на част или цялото имущество на дееца;

4. През периода месец август 2021 г. – 03.09.2021 г. в с.Джурово, обл.София, Република България и гр.Берлин, ФР Германия, в изпълнение на решение на организираната престъпна група по т. 1, в съучастие като съизвършители с _____ и _____, набрали отделно лице – _____ от с. Джурово, обл.София, с цел да бъде използвана за развратни действия във ФР Германия, независимо от съгласието ѝ и на 03.09.2021 г. я транспортирали от с. Джурово, обл. София, Република България до гр. Берлин, ФР Германия, като я привели през границата на страната – ГКПП – Калотина шосе и я приели в гр.Берлин, ФР Германия, с цел да бъде използвана за развратни действия във ФР Германия, независимо от съгласието ѝ, като деянието е извършено чрез въвеждане на лицето в заблуждение – престъпление по чл.159г, вр.чл.159б, ал.2 вр. ал.1, вр.чл.159а, ал.2, т.2, вр. ал.1, вр. чл.20, ал.2 НК, за което се предвижда наказание от 5 до 15 години и глоба от 20 000 до 100 000 лева, като съдът може да постанови и конфискация на част или цялото имущество на дееца;

5. През периода началото на м.април 2019 г. – 06.04.2019 г. в гр. София, Република България и гр. Берлин, ФР Германия, в изпълнение на решение на организираната престъпна група по т. 1, набрал отделно лице – _____, от с. Джурово обл. София, с цел да бъде използвана за развратни действия във ФР Германия, независимо от съгласието ѝ и на 06.04.2019 г. я транспортирал от гр. София, Република България до гр.Берлин, ФР Германия, като я привел през границата на страната ГКПП-Калотина Шосе и я приел в гр.Берлин, ФР Германия, с цел да бъде използвана за развратни действия във ФР Германия, независимо от съгласието ѝ, като деянието е извършено чрез въвеждане на лицето в заблуждение – престъпление по чл.159г, вр.чл.159б, ал.2 вр. ал.1, вр.чл.159а, ал.2, т.2, вр. ал.1 НК, за което от 5 до 15 години и глоба от 20 000 до 100 000 лева, като съдът може да постанови и конфискация на част или цялото имущество на дееца;

6. През периода 06.04.2019 г. – м. януари 2023 г. във ФР Германия, гр.Берлин, в изпълнение на решение на организираната престъпна група по т. 1, използвал лице – _____, от с. Джурово обл.София, пострадала от трафик на хора, за развратни действия -престъпление по чл.159г, вр.чл.159в от НК, за което се предвижда наказание лишаване от свобода от 5 до 15 години и глоба от 20 000 до 100 000 лева, като съдът може да постанови и конфискация на част или цялото имущество на дееца.

7. На неустановена дата в началото на 2021 г. в гр. Берлин, ФРГермания, в изпълнение на решение на организираната престъпна група по т. 1, в съучастие като съизвършител със _____ набрал и приел отделно лице – _____ от гр. Тетевен, с цел да бъде използвана за развратни действия във ФР Германия, независимо от съгласието ѝ, като деянието е извършено чрез въвеждане на лицето в заблуждение – престъпление по чл. 159г, вр.159а, ал. 2, т. 2, вр. ал.1, вр. с чл. 20, ал. 2 НК, за което се предвижда наказание лишаване от свобода от 5 до 15 години и глоба от 20 000 до 100 000 лева, като съдът може да постанови и конфискация на част или цялото имущество на дееца.

8. През периода – неустановена дата в началото на 2021 г. до месец април 2022 г. във ФР Германия, гр.Берлин, в изпълнение на решение на организираната престъпна група по т. 1, в съучастие като съизвършител със _____ използвал лице – _____ от гр. Тетевен, пострадала от трафик на хора, за развратни действия - престъпление по чл.159г, вр.чл.159в, вр. с чл. 20, ал. 2 НК, за което се предвижда наказание лишаване от свобода от 5 до 15 години и глоба от 20 000 до 100 000 лева, като съдът може да постанови и конфискация на част или цялото имущество на деца.

Страните са постигнали съгласие за определяне на наказание за всяко едно от осемте престъпления при условията на чл. 55, ал. 1 НК, който предвижда, че при изключителни или многобройни смекчаващи обстоятелства, когато и най-лекото, предвидено в закона наказание се окаже несъразмерно тежко, съдът определя наказанието под най-ниския предел.

За всяко от престъпленията е определено наказание две години лишаване от свобода.

Приложен е и чл. 23 НК, въз основа на което е определено обвиняемият да изтърпи едно общо най-тежко наказание от две години лишаване от свобода.

На основание чл. 55, ал. 3 НК са постигнали съгласие да не се налага кумулативното наказание глоба, предвидено за всяко от седемте престъпления за трафик на хора.

В съда е образувано и друго съдебното производство по НОХД №12/2024 г. по описа на Окръжен съд Плевен по повод внесеното от Окръжна прокуратура Плевен споразумение за решаване на делото в същото досъдебно производство по пр.пр. № 5913/2023 г., спрямо друг обвиняем, съучастник в някои от престъпленията с първия обвиняем. Споразумението е сключено между прокурора от ОП _____

и защитникът адвокат _____ от Софийската адвокатска колегия, с което се е съгласил и обвиняемият

, признавайки се за виновен в извършването също на осем престъпления, както следва:

1. През периода неустановена дата на м.04.2019г. до 11.07.2023г. в Република България, Федерална Република Германия участвал в организирана престъпна група – структурирано трайно сдружение на осем броя лица: -

– участник, с цел да вършат в страната и в чужбина престъпления по раздел IX на глава Втора на НК „Трафик на хора“, за които се предвижда повече от три години лишаване от свобода като групата е създадена с користна цел - Престъпление по чл.321, ал.3, т.2, вр.ал.2 НК, за което се предвижда наказание лишаване от свобода от три до десет години;

2. През периода края на месец май 2021 г. – 02.06.2021 г. в гр.Етрополе, обл.София, Република България и в гр. Берлин, ФР Германия, в изпълнение на решение на организираната престъпна група по т.1, в съучастие, като съизвършител със

, набрал отделно лице – , с цел да бъде използвана за развратни действия в ФР Германия, независимо от съгласието ѝ и на 02.06.2021 г. я транспортирал от гр. Етрополе, обл.София, Република България до гр.Берлин, ФР Германия, като я привели през границата на страната – ГКПП Аерогара София и я приел в гр.Берлин, ФР Германия, с цел да бъде използвана за развратни действия в ФР Германия, независимо от съгласието ѝ, като деянието е извършено чрез въвеждане на лицето в заблуждение - Престъпление по чл.159г., вр.чл.159б, ал.2 вр. ал.1, вр.чл.159а, ал.2, т.2, вр. чл.159а, ал.1, вр. чл.20, ал.2 НК, за което се предвижда наказание „Лишаване от свобода“ от 5 до 15 години и глоба от 20 000 до 100 000 лева, като съдът може да постанови и конфискация на част или цялото имущество на дееца;

3. През периода 20.04.2021 г. – края на месец 04.2021 г. в гр.Хам, ФР Германия, в изпълнение на решение на организираната престъпна група по т.1, набрал отделно лице – от гр.Плевен, с цел да бъде използвана за развратни действия във ФР Германия, независимо от съгласието ѝ и я транспортирал от гр.Хам, ФР Германия до гр.Берлин, ФР Германия, с цел да бъде използвана за развратни действия във ФР Германия, независимо от съгласието ѝ, като деянието е извършено чрез въвеждане на лицето в заблуждение - Престъпление по 159г, вр.чл.159а, ал.2, т.2, вр. чл.159а, ал.1 от НК, за което се предвижда наказание „Лишаване от свобода“ от 5 до 15 години и глоба от 20 000 до 100 000 лева, като съдът може да постанови и конфискация на част или цялото имущество на дееца;

4. През периода края на месец 04.2021 г. – 24.09.2021 г. във ФР Германия, гр.Берлин, в изпълнение на решение на организираната престъпна група по т.1, използвал лице –

от гр.Плевен, пострадала от трафик на хора, за развратни действия -Престъпление по чл.159г вр. чл.159в от НК, за което се предвижда наказание „Лишаване от свобода“ от 5 до 15 години и глоба от 20 000 до 100 000 лева, като съдът може да постанови и конфискация на част или цялото имущество на дееца;

5. През периода началото на месец май 2021 г. – 14.05.2021 г. в гр.София и в гр.Етрополе, обл.София, Република България, в изпълнение на решение на организираната престъпна група по т.1, в съучастие, като съизвършител с набрал отделно лице – , с цел да бъде използвана за развратни действия във ФР Германия, независимо от съгласието ѝ и на 14.05.2021 г. я транспортирал от гр.Етрополе, обл.София, Република България до гр.Берлин, ФР Германия, като я привели през границата на страната – ГКПП Калотина шосе и я приел в гр.Берлин, ФР Германия, с цел да бъде използвана за развратни действия в ФР Германия, независимо от съгласието ѝ, като деянието е извършено чрез въвеждане на лицето в заблуждение - Престъпление по чл.159г. вр.чл.159б, ал.2 вр. ал.1,

вр.чл.159а, ал.2, т.2, вр. чл.159а, ал.1, вр. чл.20, ал.2 от НК, за което се предвижда наказание „Лишаване от свобода“ от 5 до 15 години и глоба от 20 000 до 100 000 лева, като съдът може да постанови и конфискация на част или цялото имущество на дееца;

6. През периода 14.05.2021 г. – края на месец 05.2021 г. във ФР Германия, гр.Берлин, в изпълнение на решение на организираната престъпна група по т.1, използвал лице – _____, пострадала от трафик на хора, за развратни действия - Престъпление по чл.159г, вр.чл.159в от НК, за което се предвижда наказание „Лишаване от свобода“ от 5 до 15 години и глоба от 20 000 до 100 000 лева, като съдът може да постанови и конфискация на част или цялото имущество на дееца

7. През периода месец януари 2022 г. – 03.02.2022 г. в гр.София, Република България и в гр.Берлин, ФР Германия, в изпълнение на решение на организираната престъпна група по т.1, в съучастие като съизвършител с _____, набрал отделно лице – _____, с цел да бъде използвана за развратни действия в ФР Германия, независимо от съгласието ѝ и на 02.02.2022 г. я транспортирал от гр.София, Република България до гр.Берлин, ФР Германия, като я привели през границата на страната – ГКПП Калотина шосе и я приел в гр.Берлин, ФР Германия, с цел да бъде използвана за развратни действия в ФР Германия, независимо от съгласието ѝ, като деянието е извършено чрез въвеждане на лицето в заблуждение - Престъпление по чл.159г, вр.чл.159б, ал.2 вр. ал.1, вр.чл.159а, ал.2, т.2, вр. чл.159а, ал.1, вр. чл.20, ал.2 от НК, за което се предвижда наказание „Лишаване от свобода“ от 5 до 15 години и глоба от 20 000 до 100 000 лева, като съдът може да постанови и конфискация на част или цялото имущество на дееца и

8. През периода 03.02.2022 г. – 15.08.2023 г. във ФР Германия, гр.Берлин и гр.Хасково, Република България, в изпълнение на решение на организираната престъпна група по т.1, използвал лице – _____, пострадала от трафик на хора, за развратни действия - Престъпление по чл.159г вр.чл.159в от НК, за което се

предвижда наказание „Лишаване от свобода“ от 5 до 15 години и глоба от 20 000 до 100 000 лева, като съдът може да постанови и конфискация на част или цялото имущество на дееца.

За всяко от престъпленията е определено наказание две години лишаване от свобода.

Приложен е и чл. 23 НК, въз основа на което е определено обвиняемият да изтърпи едно общо най-тежко наказание от две години лишаване от свобода.

На основание чл. 55, ал. 3 НК са постигнали съгласие да не се налага кумулативното наказание глоба, предвидено за всяко от седемте престъпления за трафик на хора.

За решаващия съд настоящата ситуация повдига съществени принципни въпроси, свързани със несъответствието на процесуалната уредба на споразумението, които са относими и за двете производства, по които е определен един и същ съдия докладчик – съдия Владислава Цариградска. Затова и с цел еднакво решаване на тези предварителни въпроси, на основание чл. 41, ал. 1 НПК двете дела са обединени.

Принципните преюдициални въпроси

Настоящият състав на съда има съмнения за това, дали принципната възможност наказателно производство за престъпление „Трафик на хора“ да приключи със споразумение без участието на пострадалото лице и без да са възстановени имуществените вреди (пропуснати ползи) от престъплението не противоречи с Конституцията на Република България (КРБ).

Горните обстоятелства налагат преди съдът окончателно да се произнесе по въпросите дали представеното споразумение е в съответствие с изискванията на закона и морала, да поиска произнасяне от единствено компетентния орган за това, като се отправи в рамките на правомощието на настоящия съд по чл. 150, ал. 2 КРБ искане до Конституционния съд за произнасяне дали нормите на чл. 381, ал. 2, ал. 3 и чл. 382, ал. 3 НПК са в противоречие с Конституцията на Република България.

Искането следва да бъде мотивирано съгласно изискванията на Правилника за организацията на дейността на Конституционния съд, включително с изискуемия от чл. 18, ал. 3 анализ на приложимото право и действието на правото на Европейския съюз.

Приложимо право на Европейския съюз

КОНВЕНЦИЯ на Съвета на Европа за борба с трафика на хора
Ратифицирана със закон, приет от 40-то НС на 7.03.2007 г. - ДВ, бр. 24 от 20.03.2007 г., в сила за Република България от 18.06.2007 г.

Преамбюл Държавите - членки на Съвета на Европа, и другите държави, подписали тази конвенция, като имат предвид, че целта на Съвета на Европа е постигане на по-голямо единство между своите членове; като имат предвид, че трафикът на хора представлява нарушение на човешките права и престъпление срещу достойнството и неприкосновеността на човешката личност; като имат предвид, че трафикът на хора може да доведе до заробване на жертвите; като имат предвид, че зачитането на правата на жертвите, закрилата на жертвите и борбата с трафика на хора трябва да бъдат най-висши цели;

Договор за функциониране на Европейския съюз (ДФЕС)

Член 79, алинея 1 и алинея 2, г) ДФЕС предвижда, че Съюзът развива обща политика в областта на предотвратяване на трафика на хора и засилена борба с това явление.

Член 83 предвижда, че Европейският парламент и Съветът, чрез директиви могат да установят минимални правила относно определянето на престъпленията и на санкциите в областта на особено тежката престъпност с трансгранично измерение, сред които области е и трафик на хора и сексуална експлоатация на жени, както и организирана престъпност.

ХАРТА НА ОСНОВНИТЕ ПРАВА НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ (2016/C202/02)

ДЯЛ I ДОСТОЙНСТВО

Член 1 Човешко достойнство

Човешкото достойнство е ненакърнимо. То трябва да се зачита и защитава.

Член 5 Забрана на робството и на принудителния труд

3. Трафикът на хора е забранен.

ДЯЛ VI ПРАВОСЪДИЕ

Член 47 Право на ефективни правни средства за защита и на справедлив съдебен процес

Всеки, чиито права и свободи, гарантирани от правото на Съюза, са били нарушени, има право на ефективни правни средства за защита пред съд в съответствие с предвидените в настоящия член условия.

Всеки има право неговото дело да бъде гледано справедливо и публично в разумен срок от независим и безпристрастен съд, предварително създаден със закон. Всеки има възможността да бъде съветван, защитаван и представляван.

На лицата, които не разполагат с достатъчно средства, се предоставя правна помощ, доколкото тази помощ е необходима, за да се осигури реален достъп до правосъдие.

ДИРЕКТИВА 2011/36/ЕС НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА от 5 април 2011 година относно предотвратяването и борбата с трафика на хора и защитата на жертвите от него и за замяна на Рамково решение 2002/629/ПВР на Съвета (Директива 2011/36/ЕС)

Член 4 Наказания

2. държавите-членки следва да предприемат необходимите мерки, за да гарантират, че за престъпление, посочено в член 2, се предвижда наказание лишаване от свобода с максимален срок не по-малко от десет години, когато престъплението, наред с другото, е извършено в рамките на престъпна организация по смисъла на Рамково решение 2008/841/ПВР на Съвета от 24 октомври 2008 г. относно борбата с организираната престъпност

Член 12, т. 2 Защита на жертвите на трафик на хора в наказателното разследване и наказателното производство държавите-членки следва да

гарантират, че жертвите на трафик на хора имат незабавен достъп до правни консултации и, в зависимост от ролята на жертвата в съответната правна система, до процесуално представителство, включително с цел предявяване на иск за обезщетение. Правните консултации и процесуалното представителство са безплатни, когато жертвата не разполага с достатъчно финансови средства

Национално право

КОНСТИТУЦИЯ НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

(Обн., ДВ, бр. 56 от 13.07.1991 г., в сила от 13.07.1991 г., изм. и доп., бр. 85 от 26.09.2003 г., изм. и доп., бр.18 от 25.02.2005 г., изм. и доп., бр. 27 от 31.03.2006 г., бр.78 от 26.09.2006 г. - Решение № 7 на Конституционния съд от 2006 г., изм. и доп. бр. 12 от 6.02.2007 г., изм. и доп. бр.100 от 18 .12.2015 г, изм. и доп. бр. 106 от 22.12.2023 г.)

В Преамбюла на Конституцията народните представители от Седмото Велико Народно събрание издигат във върховен принцип правата на личността, нейното достойнство и сигурност.

Чл. 4. (1) Република България е правова държава. Тя се управлява според Конституцията и законите на страната.

(2) Република България гарантира живота, достойнството и правата на личността [...]

Чл. 6. (1) Всички хора се раждат свободни и равни по достойнство и права.

(2) Всички граждани са равни пред закона. [...]

Чл. 29. (1) Никой не може да бъде подлаган на мъчение, на жестоко, безчовечно или унижаващо отношение, както и на насилствена асимилация.

Чл. 56 Всеки гражданин има право на защита, когато са нарушени или застрашени негови права или законни интереси. В държавните учреждения той може да се явява и със защитник.

Чл. 117. (1) Съдебната власт защитава правата и законните интереси на гражданите, юридическите лица и държавата. [...]

Чл. 121. (1) Съдилищата осигуряват равенство и условия за състезателност на страните в съдебния процес.

(2) Производството по делата осигурява установяването на истината. [...]

Чл. 122 (1) Гражданите и юридическите лица имат право на защита във всички стадии на процеса.

(2) Редът за упражняване правото на защита се определя със закон.

НАКАЗАТЕЛЕН КОДЕКС

Чл. 159а. (1) (Изм. - ДВ, бр. 27 от 2009 г., бр. 84 от 2013 г.) Който набира, транспортира, укрива или приема отделни лица или групи от хора с цел да бъдат използвани за развратни действия, за принудителен труд или за просия, за отнемане на телесен орган, тъкан, клетка или телесна течност или за да бъдат държани в принудително подчинение независимо от съгласието им, се наказва с лишаване от свобода от две до осем години и глоба от три хиляди до дванадесет хиляди лева.

(2) Когато деянието по ал. 1 е извършено:

1. спрямо лице, ненавършило осемнадесет години;
2. чрез използване на принуда или чрез въвеждане на лицето в заблуждение;
3. чрез отвлечане или противозаконно лишаване от свобода;
4. чрез използване състояние на зависимост;
5. чрез злоупотреба с власт;
6. чрез обещаване, даване или получаване на облаги;
7. (нова - ДВ, бр. 84 от 2013 г.) от длъжностно лице при или по повод изпълнение на службата му,

(изм. - ДВ, бр. 27 от 2009 г.)наказанието е лишаване от свобода от три до десет години и глоба от десет хиляди до двадесет хиляди лева....

Чл. 159б. (1) (Изм. - ДВ, бр. 27 от 2009 г.)Който набира, транспортира, укрива или приема отделни лица или групи от хора и ги преведе през границата на страната с целта по чл. 159а, ал. 1, се наказва с лишаване от свобода от три до дванадесет години и глоба от десет хиляди до двадесет хиляди лева.

(2) (Доп. - ДВ, бр. 75 от 2006 г., изм., бр. 27 от 2009 г.) Ако деянието по ал. 1 е извършено при условията на чл. 159а, ал. 2 и 3, наказанието е лишаване от свобода от пет до дванадесет години и глоба от двадесет хиляди до петдесет хиляди лева.

Чл. 159в. (Нов - ДВ, бр. 27 от 2009 г., изм., бр. 84 от 2013 г.) Който използва лице, пострадало от трафик на хора, за развратни действия, за принудителен труд или за просия, за отнемане на телесен орган, тъкан, клетка или телесна течност или за да бъде държано в принудително подчинение независимо от съгласието му, се наказва с лишаване от свобода от три до десет години и глоба от десет хиляди до двадесет хиляди лева.

Чл. 159г. (Предишен текст на чл. 159в, изм. - ДВ, бр. 27 от 2009 г.) Когато деянието по чл. 159а - 159в представлява опасен рецидив или е извършено по поръчение или в изпълнение на решение на организирана престъпна група, наказанието е лишаване от свобода от пет до петнадесет години и глоба от двадесет хиляди до сто хиляди лева, като съдът може да постанови и конфискация на част или на цялото имущество на дееца.

Чл. 55. (1) При изключителни или многобройни смекчаващи обстоятелства, когато и най-лекото, предвидено в закона наказание се окаже несъразмерно тежко, съдът:

1. определя наказанието под най-ниския предел;

[...]

(3) В тези случаи съдът може да не наложи по-лекото наказание, което законът предвижда наред с наказанието лишаване от свобода.

Чл. 23. (1) Ако с едно деяние са извършени няколко престъпления или ако едно лице е извършило няколко отделни престъпления, преди да е имало влязла в сила присъда за което и да е от тях, съдът, след като определи наказание за всяко престъпление отделно, налага най-тежкото от тях.

[...]

ДОПЪЛНИТЕЛНА РАЗПОРЕДБА към Закона за изменение и допълнение на Наказателния кодекс (ДВ, бр. 84 от 2013 г.)

§ 6. Този закон въвежда изискванията на Директива 2011/36/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 5 април 2011 г. относно предотвратяването и борбата с трафика на хора и защитата на жертвите от него и за замяна на Рамково решение 2002/629/ПВР на Съвета (ОВ, L 101/1 от 15 април 2011 г.).

НАКАЗАТЕЛНО-ПРОЦЕСУАЛЕН КОДЕКС (обн. ДВ, бр. 86 от 2005 г.)

Лице, което има качеството на пострададал

Чл. 74. (1) Пострадал е лицето, което е претърпяло имуществени или неимуществени вреди от престъплението.

Права на пострадалия в досъдебното производство

Чл. 75. (Изм. - ДВ, бр. 109 от 2008 г.) (1) (Доп. - ДВ, бр. 32 от 2010 г., в сила от 28.05.2010 г., бр. 63 от 2017 г., в сила от 5.11.2017 г., бр. 110 от 2020 г., в сила от 30.06.2021 г., бр. 48 от 2023 г., в сила от 1.09.2023 г., относно думите "да бъде придружаван от лице, посочено от него") В досъдебното производство пострадалият има следните права: да бъде уведомен за правата си в наказателното производство; да получи защита за своята сигурност и тази на близките си; да бъде информиран за хода на наказателното производство; да участва в производството съгласно установеното в този кодекс; да прави искания, бележки и възражения; да обжалва актовете, които водят до прекратяване или спиране на наказателното производство; да има повереник; да бъде придружаван от лице, посочено от него; да получи писмен превод на постановлението за прекратяване или спиране на наказателното производство, ако не владее български език; да прави искане за ускоряване на досъдебното производство в предвидените в този кодекс случаи. Искания, бележки, възражения, както и обжалване на актовете, които водят до прекратяване или спиране на наказателното производство, могат да бъдат извършвани по електронен път, подписани с квалифициран електронен подпис.

Чл. 247в. (Нов – ДВ, бр. 63 от 2017 г., в сила от 5.11.2017 г., предишен чл. 247б, бр. 110 от 2020 г., в сила от 30.06.2021 г.) (1) По разпореждане на

съдията-докладчик препис от обвинителния акт се връчва на подсъдимия. С връчването на обвинителния акт на подсъдимия се съобщава за насрочването на разпоредителното заседание и за въпросите по чл. 248, ал.1, за правото му да се яви със защитник и за възможността да му бъде назначен защитник в случаите по чл. 94, ал. 1, както и че делото може да бъде разгледано и решено в негово отсъствие при условията на чл. 269.

(2) За разпоредителното заседание и за въпросите по чл. 248, ал. 1 се уведомяват прокурорът и защитникът, както и пострадалият или неговите наследници и ощетеното юридическо лице, на които се съобщава за правото

да упълномощят повереник.

(3) В 7-дневен срок от връчването на съобщението прокурорът и лицата по ал. 1 и 2 могат да дадат отговор по въпросите, които се обсъждат в разпоредителното заседание, и да направят своите искания.

(4) В 7-дневен срок от връчването на съобщението пострадалият или неговите наследници могат да направят искания за конституиране като частен обвинител и граждански ищец, а ощетеното юридическо лице – като граждански ищец.

[...]

Страни в съдебното производство

Чл. 253. Страни в съдебното производство са:

1. прокурорът;
2. подсъдимият и защитникът;
3. частният тъжител и частният обвинител;
4. гражданският ищец и гражданският ответник.

Глава двадесет и девета

РЕШАВАНЕ НА ДЕЛОТО СЪС СПОРАЗУМЕНИЕ

Споразумение за решаване на делото в досъдебното производство

Чл. 381. (1) След приключване на разследването по предложение на прокурора или на защитника може да бъде изготвено споразумение между тях за решаване на делото. Когато обвиняемият не е упълномощил

защитник, по искане на прокурора съдия от съответния първоинстанционен съд му назначава защитник, с когото прокурорът обсъжда споразумението.

(2) (Доп. - ДВ, бр. 60 от 2012 г., в сила от 8.09.2012 г.) Споразумение не се

допуска за тежки умишлени престъпления по глава първа, глава втора, раздели I и VIII, глава осма, раздел IV, глава единадесета, раздел V, глава дванадесета, глава тринадесета, раздели VI и VII и по глава четирнадесета от

особената част на Наказателния кодекс. Споразумение не се допуска и за всяко друго престъпление, с което е причинена смърт.

(3) Когато с престъплението са причинени имуществени вреди, споразумението се допуска след тяхното възстановяване или обезпечаване.

(С т. 3 на Тълкувателно решение № 2/2016 г. на ОСНК на ВКС, постановено по тълкувателно дело № 2/2016 г. е прието, че за приложението на диференцираните процедури по глава XXVIII (освобождаване от наказателна отговорност с налагане на административна глоба) и глава XXIX (решаване на делото със споразумение) от Наказателнопроцесуалния кодекс е достатъчно да бъдат възстановени или да бъде обезпечено възстановяването само на съставомерните имуществени вреди.

(4) Със споразумението може да се определи наказание при условията на чл. 55 от Наказателния кодекс и без да са налице изключителни или многобройни смекчаващи отговорността обстоятелства.

(5) Споразумението се изготвя в писмена форма и съдържа съгласие по следните въпроси:

1. има ли извършено деяние, извършено ли е то от обвиняемия и извършено ли е виновно, съставлява ли деянието престъпление и правната му квалификация;

2. какъв да бъде видът и размерът на наказанието;

3. (доп. - ДВ, бр. 27 от 2009 г., в сила от 1.06.2009 г., изм., бр. 63 от 2017 г., в сила от 5.11.2017 г.) какъв да бъде първоначалният режим на изтърпяване на наказанието лишаване от свобода, когато не се прилага чл. 66 от Наказателния кодекс; [...]

(6) Споразумението се подписва от прокурора и защитника.

Обвиняемият подписва споразумението, ако е съгласен с него, след като декларира, че се отказва от съдебно разглеждане на делото по общия ред.

(7) Когато производството е срещу няколко лица или за няколко престъпления, споразумение може да бъде постигнато за някои от лицата или за някои от престъпленията.

(8) (Изм. - ДВ, бр. 93 от 2011 г.) Ако с едно деяние обвиняемият е извършил няколко престъпления или ако един обвиняем е извършил няколко отделни престъпления, със споразумението се прилага само чл. 23 от Наказателния кодекс.

Произнасяне по споразумението от съда

Чл. 382. (1) Споразумението се внася от прокурора в съответния първоинстанционен съд незабавно след изготвянето му заедно с делото.

(2) Съдът насрочва делото в седемдневен срок от постъпването му и го разглежда еднолично.

(3) В съдебното заседание участват прокурорът, защитникът и обвиняемият.

(4) Съдът запитва обвиняемия разбира ли обвинението, признава ли се за виновен, разбира ли последиците от споразумението, съгласен ли е с тях и доброволно ли е подписал споразумението.

(5) Съдът може да предлага промени в споразумението, които се обсъждат с прокурора и защитника. Последен се изслушва обвиняемият.

(6) В съдебния протокол се вписва съдържанието на окончателното споразумение, което се подписва от прокурора, защитника и обвиняемия.

(7) Съдът одобрява споразумението, когато не противоречи на закона и морала.

(8) Когато съдът не одобри споразумението, той връща делото на

прокурора. В този случай самопризнанието на обвиняемия, направено по реда

на ал. 4, няма доказателствена стойност.

(9) Определението на съда е окончателно.

(10) За определението по ал. 7 се съобщава на пострадалия или неговите наследници с указание, че могат да предявят граждански иск за неимуществени вреди пред гражданския съд.

Споразумение за решаване на делото в съдебното производство

Чл. 384. (1) При условията и по реда на тази глава първоинстанционният съд може да одобри споразумение за решаване на делото, постигнато след образуване на съдебното производство, но преди приключване на съдебното следствие.

(2) Съдът назначава защитник на подсъдимия, когато той сам не е упълномощил.

(3) В този случай споразумението се одобрява само след съгласието на всички страни.

Мотиви за отправяне на искането

Настоящият състав на Плевенския окръжен съд намира, че сега действащата процесуалната уредба в НПК е проблематична от гледна точка на правата на пострадалите от трафик на хора, като се имат предвид комплексно следните нормативни положения:

- Престъпленията по раздел IX на глава втора, „Трафик на хора“ от особената част на Наказателния кодекс могат да бъдат решени със споразумение, тъй като не са сред изключенията, за които чл. 381, ал. 2 НПК не допуска сключване на споразумение;
- Изискването на чл. 381, ал. 3 НПК за възстановяване или обезпечаване на имуществените вреди преди сключването на споразумение се отнася само за съставомерните вреди, съгласно задължителното за съдилищата тълкуване, дадено от Общото събрание на наказателната колегия на Върховния касационен съд с т. 3 на

Тълкувателно решение №2 от 22.12.2016 г. по тълкувателно дело №2/2016 г.;

- При сключване на споразумение наказанието лишаване от свобода може да се определи под законовия минимум, както и да не се наложи кумулативното наказание глоба, без да са налице изключителни или многобройни смекчаващи обстоятелства;
- при сключването на споразумение за решаване на делото в досъдебната фаза волята на пострадалия е без значение, за разлика от сключване на споразумение за решаване на делото в съдебна фаза;

Разбирането на поставените от съда въпроси налага да се изясни положението на пострадалия от престъпление в националното право в принципен и в исторически аспект, след което да се разгледа и специфичното положение на пострадалите именно от престъплението „Трафик на хора“.

Новият НПК (обн. ДВ, бр. 86 от 2005 г., в сила от 29.04.2006 г., легално разрешава дългогодишните споровете в доктрината и практиката, дали съществува процесуална фигура „пострадал“, като в чл. 74, ал. 1 НПК се предвижда, че „Пострадал е лицето, което е претърпяло имуществени или неимуществени вреди от престъплението“.

С това е спазено изискването на Директива 2012/29/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 25.10.2012 г. за установяване на минимални стандарти за правата, подкрепата и защитата на жертвите на престъпления и за замяна на Рамково решение 2001/220/ПВР на Съвета, която дефинира по подобен начин понятието „жертва“.

Според настоящия съд обаче изключването на пострадалия като страна при решаване на делото със споразумение в досъдебната фаза на практика го лишава от възможността да упражни ефективно правата си по начин, който да бъде гаранция, че ще получи обективно, всестранно и пълно разследване и преследване на извършителя.

Този извод е верен, защото пострадалият не може да вземе становище пред съд относно всички въпроси, които се решават по общо съгласие между прокурора, защитника и обвиняемия, включително

относно фактите, правната квалификация на извършеното и тежестта на наказанието.

Едновременно с това национално положение член 47 от Хартата на основните права на Европейския съюз защитава всички права произтичащи от правото на ЕС, като жертвите на престъпления имат право на ефективни правни средства за защита под формата на наказателно производство, следователно и на право на ефективни правни средства за защита (член 13 ЕКПЧ), и на правото на справедлив съдебен процес (член 6, алинея 1 от ЕКПЧ). Това означава, че на жертвите на престъпления следва да бъде гарантирано правото на справедливо и публично изслушване от независим съд, правото да бъдат съветвани и представлявани, правото на правна помощ и правото на ефективни правни средства за защита.

Като минимални условия, за да бъде изпълнено горното, държавите трябва да предприемат положителни действия за предотвратяване на нарушения на правата на човека от страна на нейни представители и на частни лица. Това налага държавите да криминализират сериозни злоупотреби с правата на човека и да предприемат действия за предотвратяване и разследване на нарушения на членове 2 и 3 от ЕКПЧ и членове 2 и 4 от Хартата на основните права на ЕС.

Наред с тези стандарти, приложими към всички жертви, има и специфични групи, като тези, които са пострадали от трафик на хора, за които са предвидени допълнителни засилени гаранции, както от ЕКПЧ, така и от Хартата на основните права на ЕС и вторичното законодателство на ЕС. В конкретния случай пострадалите от престъпленията, за които обвиняемите се признават за виновни, разкриват двойно уязвимост - от една страна са жертви на трафик на хора, а от друга - той е в изпълнение на решение на организирана престъпна група. Това са форми на тежка криминална дейност, регулирани със засилени стандарти от вторичното право на ЕС (директивата за борба с трафика и директивата за борба с организираната престъпност).

Изпълнението на задължение за достъп до правосъдие на жертвите изисква едновременно да са изпълнени следните условия:

- Криминализиране на тежките посегателства с предвиждане на ефективни и възпиращи наказания - в конкретния случай това е изпълнено с нормите от раздел IX на глава втора от особената част на НК;
- Ефективно разследване - което да се води от независими лица, да може да доведе до привличане към наказателна отговорност и да е достъпно за жертвата
- Справедливо обезщетение на вредите.

Неизясняването на всички факти, включително всички пострадали лица и всички вреди, които са претърпели жертвите на трафик представлява системен проблем за държавата, подробно изяснен в решението С.З. срещу България от 3.03.2015 г. (Жалба № 29263/12, §57-58).

По този начин се нарушава равнопоставеността между страните, като без легитимно защитима причина с оспорените от настоящия съд процесуални норми пострадалият се елиминира като субект на процеса. По този начин той на практика се лишава от достъп до съд.

Едновременно с това, ако споразумението за решаване на делото бъде постигнато в съдебна фаза, то тогава пострадалият, ако е поискал да участва като страна, ще има възможност да изрази своето становище, което ще бъде обвързващо, защото липсата на съгласие от негова страна е пречка за решаване на делото по диференцираната процедура.

Нещо повече, ако наказателното производство е преминало в съдебна фаза по общия ред, то пострадалият, наравно с обвиняемият, ще получи още една допълнителна гаранция, осигурена от задължението на съда по силата на чл. 248, ал. 1, т. 3 НПК да следи служебно за спазване на правата на пострадалия, така както и за правата на обвиняемия.

Спазването на правата на пострадалия е гарантирано с тежката последица на чл. 249, ал. 1 НПК - при констатирани неотстраними съществени нарушения, съдът прекратява съдебното производство и връща делото на прокурора с указания за отстраняването им.

Обратно, когато делото се решава със споразумение подобно задължение за съда не е предвидено, защото нормата на чл. 382, ал. 7 НПК задължава съда да следи единствено за съответствие със закона и морала на самото споразумение от гледна точка на съответствие с процесуалните изисквания към реквизитите му, възстановяване на вредите и спазване на материалното право.

Не може да се приеме, че ефективна защита на процесуалните права на пострадалия може да се гарантира от нормата на чл. 382, ал. 5 НПК. В решения на ВКС в производства по искания за възобновяване на наказателни дела, приключили със споразумения, въпросът с обхвата на съдебните правомощия в тази процедура е бил спорен дори между членовете на съдебните състави (например Решение №112 от 29.03.2012 г. по н.д. №169/2012, ВКС, трето НО; Решение №114 от 01.03.2012 г. по н.д. №42/2012, ВКС, трето НО).

Това законодателно разрешение, с което по съображения за осигуряване на максимална бързина на наказателното производство, пострадалият се изключва от кръга на лицата, чието съгласие е необходимо за решаване на делото със споразумение, не намира легитимно оправдание, а изглежда да предоставя необосновано толериране на обвиняемия и неговия защитник. Освен засягане на интересите на пострадалия, по този начин се накърнява и конституционното правомощие по чл. 117, ал. 1 КРБ на съда да защитава на равно правата на всички граждани – както на обвинените, така и на пострадалите.

Обстоятелството, че нормата на чл. 381, ал. 2 НПК не допуска решаване на делото със споразумение, когато престъплението е от глава втора, раздел VIII „Разврат“, а допуска за престъпление от същата глава, раздел IX „Трафик на хора“, също изглежда, че противоречи на принципа на справедливостта и равното третиране. Този аргумент е защитим с оглед на това, че повечето от проявите форми на трафика на хора, както е в инкриминирания случай, включват и сексуална експлоатация. Съществената разлика е, че в престъпленията от раздел „Разврат“ това са отделни прояви, чиито защитени обекти са неприкосновеността на

личността, докато при „Трафика на хора“ освен този обект, се засяга съществено и трайно достойнството на личността, свободата на волята, съчетано с преследваната икономическа цел за извличане на изгода от експлоатацията на отделната личност.

В този смисъл аргументи са изложени в т.1.3 от Тълкувателно решение №2 от 16.07.2009 г. по тълкувателно дело №2/2009 г., в което се приема, че: „ [...] склоняването към проституция с користна цел и набирането чрез склоняване на лице към проституция, с цел използване за разврат, се покриват, но с единствената разлика в обхвата на целта, а не в нейното съдържание. При трафика на хора тя е с по-широк обхват, защото експлоатацията на развратните действия има траен, системен характер, тъй като проституцията се използва като занаят, извършван трайно за даден период от време за облаги. При користната цел по чл. 155, ал.1, предложение първо НК, в съзнанието на дееца са очертани същите представи, но за мотивирането на жертвата за инцидентни случаи на облагодетелстване чрез проституирането. Затова има поглъщане на обективните и субективни признаци на състава по чл. 155, ал.3, вр. с ал.1, предложение първо НК от състава на чл. 159а, ал.1, предложение първо НК. В този случай деянието ще се квалифицира по чл.159а, ал.1 НК, по принципа на поглъщането, което изключва съвкупността от престъпления - *lex consumens derogat legi consumptae*“

При това положение е очевидно незащитим практическият резултат – за извършено престъпление по чл. 155, ал. 3, ал. 1 НК, засягащо същите защитени обществени отношения, ще бъде недопустимо решаване на делото със споразумение, а когато обществената опасност на деянието заради трайността на сексуалната експлоатация е значително завишена и покриваща признаците на престъплението „Трафик на хора“, ще е допустимо сключване на споразумение. Подобно законодателно разрешение е явно несправедливо, а това означава, че е и нетърпимо от конституционния принцип на правовата държава.

В подкрепа на това са мотивите на Конституционния съд, изложени в Решение No 1 от 27 януари 2005 г. по конституционно дело №8/2004 г. , с

които е заявено, че се споделя широко разпространеното в Европа разбиране за правовата държава „което включва както принципа за правната сигурност (формалния елемент), така и принципа за материалната справедливост (материалния елемент). [...] “Правова държава” означава упражняване на държавна власт на основата на конституцията, в рамките на закони, които материално и формално съответстват на конституцията и които са създадени за запазване на човешкото достойнство, за постигане на свобода, справедливост и правна сигурност.“

Елиминирането на правата на пострадалите като активни участници при решаване на делото със споразумение също не може да намери легитимно оправдание.

При проследяване на мотивите на законодателя се достига до единствения аргумент за това разрешение – ускоряване на наказателния процес и приключване на наказателните дела в разумен срок.

В самото начало на мотивите към проекта на Наказателно-процесуалния кодекс (№ 502-01-11 от 10.08.2005 г., 40-ото Народно събрание) е посочено, че изготвянето му е насочено към изпълнение на поетите в рамките на преговорния процес с Европейския съюз ангажименти за реформа на съдебната система. Декларирано е, че проектът за нов НПК е призван да гарантира в максимално възможна степен трайното осъществяване на следните главни цели: 1. Продължаване на реформата на досъдебната фаза на наказателното производство и привеждането ѝ в съответствие с най-добрите практики в държавите - членки на ЕС, и с чл. 5 и 6 от Европейската конвенция за правата на човека и основните свободи (ЕКПЧ), както и с решенията на Европейския съд по правата на човека. 2. Гарантиране на ефективност и прозрачност на системата на досъдебното производство и осигуряване на гаранции за еднаквото третиране на всички граждани. 3. Повишаване ефективността на наказателното производство чрез неговото опростяване, премахване на излишния формализъм и привеждането му в съответствие с практиката на ЕС. Изрично е изложена целта на особените производства, сред които и

решаване на делото със споразумение, а именно - да се избегне неоснователното забавяне на наказателния процес.

Решаване на делото в разумен срок, обаче, е само един от елементите на справедливия съдебен процес. Затова пълното отнемане на възможността на пострадалите въобще да вземат участие при решаване на делото и да бъдат изслушани от съд, е непропорционална мярка за постигане на срочност, като едновременно с това е и неравно третиране спрямо пострадалите от същите престъпления, за които споразумение се постига в съдебна фаза.

Кръгът на престъпленията, за които е недопустимо да се сключи споразумение, както и участието на пострадалия в диференцираната процедура, са били спорни преди приемане на закона.

В първоначалния проект на НПК е било предвидено (чл. 423, ал. 2 от проекта), че споразумение не се допуска за тежки умишлени престъпления по глава първа; по раздел IV на глава осма; по раздел V на глава единадесета, по глава дванадесета, по раздел VI и VII на глава тринадесета и по глава четиринадесета от особената част на Наказателния кодекс.

Сред изключенията не са били включени нито един раздел от глава втора - престъпленията против личността, а само престъпленията против републиката, подкуп, престъпления при използването на атомна енергия за мирни цели, престъпления против отбранителната способност на републиката, против информацията, представляваща държавна тайна и против чуждестранната класифицирана информация, някои от военните престъпления и престъпленията против мира и човечеството.

В дебатите при първо и второ гласуване на законопроекта са остри силни аргументи срещу коментираните по-горе принципни положения. Например, депутатът Тодор Батилов, представяйки конкретен случай на пострадал гражданин, е настоявал пострадалите да имат право да участват при сключване на споразумение в досъдебната фаза: *„Вземам пример с известен български музикант - маестро Кожухаров, на който преди година беше смазана малката му колица от един огромен мерцедес. Вече една година маестро Кожухаров е беззащитен, защото срещу него стоят*

мощни групировки, хора с по двама-трима адвокати, на тяхна страна е всичко. Маестро Кожухаров не може да се пребори. Ние го оставихме беззащитен. И сега във втората фаза ще направят споразумение между прокурора, който осъществява обществен интерес и адвоката на обвиняемия. Те ще се споразумеят и тъй като няма имуществени вреди, а само маестро Кожухаров е смян, няма да го питат дали ще се споразумеят за негова сметка. Ще го оставят той сам след две или три години да започне да води гражданско дело за обезщетение срещу тази мощна група от хора, които разполагат почти с всичко, а той няма нищо. И питам ви как ще го защитим?[...] Моля ви, нека да остане щом настояваме да го има [споразумението]- вече е утвърдено, но нека да въведем едно просто условие в споразумението, което веднъж беше: без пострадалия да не може да има споразумение. Без покриване на неимуществените вреди, осакатените хора търпят главно неимуществени, да не може да върви на споразумение -който и да е той. Иначе става така, че процесът решава проблеми на обществото, без понякога да забелязва обикновения човек.“

Относно престъпленията, за които е недопустимо делото да бъде решено със споразумение, при второто гласуване на законопроекта по предложение на народния представител Янаки Стоилов в кръга на ограниченията са включени два раздела от глава втора – раздел първи „Убийство“ и раздел осми „Разврат“. Сред мотивите за това, е заявено и споделено от мнозинството и следното „Мисля, че няма никаква морална и правна логика ние да допуснем за най-тежките престъпления на този, който е отнел умишлено човешки живот, да го направим договаряща страна с обвинението при установяване размера на неговата отговорност.“

В дебатите и изказванията, направени в подкрепа на предложението на Янаки Стоилов, ясно е заявено, че бързината не може да бъде за сметка на справедливостта, както и че ограниченията в приложимостта на споразумението е на база ценностна градация. Народният представител Михаил Миков е заявил: „[...] аз съм категорично против спекулата, че

ние подценяваме прокурорите. Ние тук определяме мярата - в същия този текст на чл. 381, на ценностите и е абсурдно през 2005 г. мярата на ценностите да бъде, че не може да има споразумение за престъпление против носене на военната служба - казах за какво е то - неподчинение на началник, не може да има споразумение за престъпление против държавната тайна, а за убийство може да има споразумение.

И аз пак ви казвам - ако влезем в детайли и анализираме тази градация на ценностите мисля, че тук и за други престъпления би трябвало да не може да има споразумение.[...] Имам предвид тежките умишлени престъпления, тежките, които са срещу личността. Тежките умишлени престъпления срещу личността - половата неприкосновеност също попада в тази категория, защото обществото по една или друга причина е изгубило вяра в справедливостта на своята магистратура.

Това е положението сега и ние като народни представители не трябва да допускаме обществото да губи вяра в чувството за справедливост - не в добре написания закон и премерената мяра за справедливост.“

Опасенията на народните представители, че институтът на споразумението крие рискове да засегне из основи справедливостта като материална субстанция на принципа на правовата държава, са намерили своето потвърждение в рамките на приложението на закона, особено спрямо специфичната и силно уязвима категория на пострадалите от трафик на хора.

В съответствие с правомощията по чл. 36 – 38 от Конвенцията за борба с трафика на хора експертната ГРЕТА през 2021 г. представя своя трети доклад за Република България, от който може да се направи обоснованият извод, че жертвите на трафик не са ефективно защитени, преимуществено поради посочените процесуални недостатъци на правната уредба.

Този трети доклад за прилагането от България на Конвенцията за борба с трафика на хора се фокусира върху достъпа до правосъдие и ефективните средства за защита на жертвите на трафик на хора.

ГРЕТА също така призовава властите да гарантират, че на жертвите на трафик са назначени специализирани адвокати, които могат да представляват техните интереси по време на производството.

Докладът отбелязва, че ефективният достъп на жертвите на трафик до обезщетение остава спорадичен. Нещо повече, изискванията, които трябва да бъдат изпълнени, за да може жертва на трафик да получи държавна компенсация, са толкова високи, че само една такава жертва е получила държавна компенсация.

ГРЕТА призовава българските власти да гарантират ефективен достъп до обезщетение за жертвите на трафик, като събират доказателства, като част от наказателното разследване, за вредата, която е претърпяла жертвата, и използват пълноценно законодателството за замразяване и конфискация на активи на сигурно обезщетение на жертвите.

Според ГРЕТА трябва да се създаде и фонд за обезщетения на жертви, който използва конфискувани активи на извършители на трафик на хора за финансиране на обезщетения.

Именно такъв фонд е бил предвиден при първоначалния проект за НПК (чл. 423, ал. 4), но е отпаднал между двете обсъждания в пленарна зала.

ГРЕТА отбелязва, че значителен брой наказания при осъждане за трафик на хора са условни и настоятелно призовава българските власти да предприемат мерки, за да гарантират, че престъпленията, свързани с трафика на хора, водят до ефективни, пропорционални и възпиращи санкции. Възможността делото да се реши със споразумение трябва да се използва само по изключение в случаи на трафик на хора и то при спазване на подходящи гаранции.

В Мониторинговия доклад за оценка на изпълнението на националната стратегия за борба с трафика на хора 2017-2021 г., възложен от Националната комисия за борба с трафика на хора на Института по философия и социология при БАН, също е направено заключение, подкрепящо извода за неефективност на правната уредба: *„Значителен брой наказателни дела за трафик на хора в България биват*

преустановени, а повечето от присъдите са под 3 години, като много дела завършват със споразумение между обвинението и извършителя. Неуспехът да бъдат осъдени трафикантите и липсата на ефективни присъди поражда чувство на безнаказаност и подкопават усилията за подкрепа на жертвите да свидетелстват“

Тези съображения за практическото измерение на прилагания вече 18 години процесуален закон през отражението му върху специфичната група на жертвите на трафика на хора, според настоящия състав на съда, биха имали значение за преценката на Конституционния съд. Принципни съображения за този извод, а така също и за тезата, че дори при решаване на делото със споразумение, съдът трябва да бъде свободен да установява истината, могат да бъдат почерпени от мотивите на решение на Конституционния съд на Федерална република Германия.

Решение от 19 март 2013 г. - 2 к. д. 2628/10, 2 к. д. 2883/10, 2 к. д. 2155/11 е публично достъпно в интернет като извлечение на български език в електронния сборник Избрани решения на Федералния конституционен съд на Германия

<https://www.kas.de/documents/252038/4521287/Landmark+Decisions+of+the+ba8c-7b8c-6d29-8ff33aa3f686?t=1559564768076>

С решението е разгледано оспорване на Закона за споразуменията в наказателния процес, но от гледна точка на правата на обвиняемите. Съдът е приел, че противоконституционност е налице, само „когато структурата на разпоредбите влече след себе си дефицит“. В решението е посочено и значението на емпиричните изследвания за резултатите от качеството на съдебната практика и дали тя преодолява установените дефицити при приложението на закона. Отделно от това е прието, че една от гаранциите за правата на обвиняемите е задължението на съда да изясни служебно фактите, каквото задължение в особената процедура по чл. 381 и сл. НПК не е предвидено.

В контекста на българското право според настоящия състав на съда съдебната практика, особено със задължителното тълкуване на ВКС на разпоредбата на чл. 381, ал. 3 НПК, прави невъзможно преодоляването на

законодателните несъвършенства, засягащи правото на пострадалите от трафик на хора на достъп до съд и на ефективна защита на правата им, когато делото се решава със споразумение в досъдебната фаза.

При тези мотиви настоящият състав на съда намира, че процесуалната уредба на споразумението и (не)участието на пострадалия, когато институтът се прилага в досъдебната фаза, противоречи на ценностно равнище с Конституцията на Република България, защото се превръщат в пречка пред осигуряването на ефективна съдебна защита на жертвите на едно от най-тежките посегателства срещу личността и нейното достойнство, което и съгласно практиката на Европейския съд по правата на човека представлява съвременното проявление на робство, забранено от чл. 4 на Европейската конвенция за правата на човека.

Затова, както Конституционният съд на Република България приема в свое решение, отново свързано с жертвите на трафик *„подлагането на законодателните актове на стриктна преценка за спазването на онези ценности, с които цялото общество се е обвързало, придавайки им ранг на върховно право, е задача на конституционното правосъдие.“* (Решение №13 от 27.09.2022 г. по конституционно дело №8/2022 г. Конституционният съд на Република България, с което е обявен за противоконституционен текстът на чл. 329 НК).

Изводът за това, че процесуалната уредба противоречи на Конституцията на Република България, се засилва, когато към невъзможността пострадалите въобще да участват в процедурата пред съда при решаване на делото със споразумение, се добави и невъзможността те да бъдат компенсирани преди сключване на споразумението за претърпените от тях имуществени вреди, които след задължителното тълкуване, дадено с Тълкувателно решение №2/2016 г. ОСНК на ВКС, се изключват като процесуално условие по чл. 381, ал. 3 НПК.

Едновременно с горното следва да бъде съобразено, че с Решение от 28.11.2023 г. по делото *Крачунова срещу България* (жалба №18269/18) ЕСПЧ прие, че страната ни е допуснала нарушение на чл. 4 ЕКПЧ (забрана на робството и принудителния труд) с това, че е отказано на жертва на

трафик да получи обезщетение за причинените ѝ имуществени вреди от извършителя на трафик, който е получавал нейните доходи, спечелени от сексуалната ѝ експлоатация.

В решението се съдържат относими към повдигнатото от настоящия съд противоречие между процесуалните норми на НПК и ценностите, въздигнати от Конституцията на Република България.

ЕСПЧ разяснява, че чл. 4 от Конвенцията, заедно с чл. 2 (право на живот) и чл. 3 (забраната за унижително и нечовешко отношение) утвърждават една от основните ценности на демократичните общества и трафикът на хора е несъвместим с тях. Разследването и наказването на трафикантите са от съществено значение, но те не могат да заличат материалните щети, понесени от жертвите. Възможността те да получат пропуснатите от тях доходи би могла да се възприеме като своеобразна пълна компенсация за вредите от престъплението, което би им предоставило финансови средства, за да изградят отново живота си, да защитят достойнството си и да намалят рисковете да станат отново жертва на трафик.

Следователно обезщетението на пострадалите от трафик не може да се разглежда като второстепенно съображение, а то трябва да се приема за съществена част от интегрирания държавен отговор на трафика, изискван съгласно член 4 от Конвенцията. Затова обезщетението за жертвата трябва да бъде основно съображение от гледна точка на правата на човека. Това мотивира ЕСПЧ да заключи, че чл. 4 установява позитивно задължение за договарящите държави да дадат възможност на жертвите на трафик да поискат обезщетение от своите трафиканти по отношение на пропуснати доходи.

Затова според настоящия съд се налага да бъде подложено на конституционна проверка законодателното решение, изключващо пострадалите лица от участие в съдебно производство по одобряване на споразумение, възможността делата за престъпления „Трафик на хора“ да бъдат решени със споразумение, както и изискването за допустимост на

споразумението без да са възстановени имуществените вреди на пострадалите.

При тези съображения и съобразно правомощията на съда, произтичащи от чл. 150, ал. 2 от Конституцията на Република България (изм. ДВ, бр. 106 от 2023 г.) настоящият състав на Плевенския окръжен съд отправя до Конституционния съд на Република България следното искане:

УВАЖАЕМИ КОНСТИТУЦИОННИ СЪДИИ,

Моля, на основание чл. 149, ал. 1, т. 2 от Конституцията на Република България да обявите за противоконституционни разпоредбите на чл. 381, ал. 2 и ал. 3 и чл. 382, ал. 3 от Наказателно-процесуалния кодекс (обн. - ДВ, бр. 86 от 2005 г. и доп. – ДВ, бр. 60 от 2012 г.), като противоречащи на чл. 4, ал. 2, чл. 56 и чл. 121, ал. 1 от Конституцията на Република България.

Приложения:

1. Определение № 28/15.01.2024 г. по НОХД № 34/2024 г. по описа на Окръжен съд – гр. Плевен-заверен препис
2. Протокол № 41/15.01.2024 г. по НОХД № 12/2024 г. по описа на Окръжен съд – гр. Плевен-заверен препис
3. Споразумение за прекратяване на наказателното производство по пр. пр. № 5913/2023 г. по описа на Окръжна прокуратура – гр. Плевен досежно лицето
- заверен препис
4. Споразумение за прекратяване на наказателното производство по пр. пр. № 5913/2023 г. по описа на Окръжна прокуратура – гр. Плевен досежно лицето
- заверен препис
5. Споразумение за прекратяване на наказателното производство по пр. пр. № 5913/2023 г. по описа на Окръжна

прокуратура – гр. Плевен досежно лицето

- заверен препис

6. Споразумение за прекратяване на наказателното производство по пр. пр. № 5913/2023 г. по описа на Окръжна прокуратура – гр. Плевен досежно лицето
- заверен препис
7. Споразумение за прекратяване на наказателното производство по пр. пр. № 5913/2023 г. по описа на Окръжна прокуратура – гр. Плевен досежно лицето
- заверен препис
8. Споразумение за прекратяване на наказателното производство по пр. пр. № 5913/2023 г. по описа на Окръжна прокуратура – гр. Плевен досежно лицето
- заверен препис
9. Споразумение за прекратяване на наказателното производство по пр. пр. № 5913/2023 г. по описа на Окръжна прокуратура – гр. Плевен досежно лицето
- заверен препис
10. Споразумение за прекратяване на наказателното производство по пр. пр. № 5913/2023 г. по описа на Окръжна прокуратура – гр. Плевен досежно лицето
заверен препис
11. Споразумение за прекратяване на наказателното производство по пр. пр. № 5913/2023 г. по описа на Окръжна прокуратура – гр. Плевен досежно лицето
- заверен препис
12. Споразумение за прекратяване на наказателното производство по пр. пр. № 5913/2023 г. по описа на Окръжна прокуратура – гр. Плевен досежно лицето
- заверен препис
13. Споразумение за прекратяване на наказателното производство по пр. пр. № 5913/2023 г. по описа на Окръжна

прокуратура – гр. Плевен досежно лицето

- заверен препис

14. Споразумение за прекратяване на наказателното производство по пр. пр. № 5913/2023 г. по описа на Окръжна прокуратура – гр. Плевен досежно лицето
- заверен препис
15. Споразумение за прекратяване на наказателното производство по пр. пр. № 5913/2023 г. по описа на Окръжна прокуратура – гр. Плевен досежно лицето
- заверен препис
16. Постановление на Окръжна прокуратура-Плевен от дата 20.11.2023 г. за приемане на ДП № 3964/2022 г. по описа на Районна прокуратура-Плевен, което да се заведе в ОП-Плевен под № пр.пр. № 5913/2023 г. по описа на ОП-Плевен- заверен препис
17. Постановление на РП-Плевен от дата 14.11.2023 г. за изпращане на ДП по компетентност на ОП-Плевен- заверен препис
18. Постановление на ОП-Плевен от 10.11.2023 г. за приемане на ДП № 7278/2023 г. на РП-Плевен, което да се заведе под № пр.пр. № 5828/2023 г. по описа на ОП-Плевен за престъпление по чл. 253, ал. 1 НК- заверен препис
19. Постановление на РП-Плевен за отделяне на материали от ДП от дата 09.11.2023 г.- заверен препис
20. Протокол за проведен телефон разговор с
във връзка с призоваване за предявяване на материалите по делото-
21. Протокол за предявяване на разследването на
- заверен препис
22. Постановление на ОП-Плевен от дата 20.12.2023 г. за конституиране на пострадалото лице
, като свидетел със специфични нужди от защита

- съгласно НПК и Закона за подпомагане и финансова компенсация на пострадали от престъпления- заверен препис
23. Постановление на ОП-Плевен от дата 20.12.2023 г. за конституиране на пострадалото лице _____, като свидетел със специфични нужди от защита съгласно НПК и Закона за подпомагане и финансова компенсация на пострадали от престъпления- заверен препис
24. Постановление на ОП-Плевен от дата 20.12.2023 г. за конституиране на пострадалото лице _____, като свидетел със специфични нужди от защита съгласно НПК и Закона за подпомагане и финансова компенсация на пострадали от престъпления- заверен препис
25. Постановление на ОП-Плевен от дата 20.12.2023 г. за конституиране на пострадалото лице _____, като свидетел със специфични нужди от защита съгласно НПК и Закона за подпомагане и финансова компенсация на пострадали от престъпления- заверен препис
26. Постановление на ОП-Плевен от дата 20.12.2023 г. за конституиране на пострадалото лице _____, като свидетел със специфични нужди от защита съгласно НПК и Закона за подпомагане и финансова компенсация на пострадали от престъпления- заверен препис
27. Постановление на ОП-Плевен от дата 20.12.2023 г. за конституиране на пострадалото лице _____, като свидетел със специфични нужди от защита съгласно НПК и Закона за подпомагане и финансова компенсация на пострадали от престъпления- заверен препис
28. Постановление на ОП-Плевен от дата 20.12.2023 г. за конституиране на пострадалото лице _____, като свидетел със специфични нужди от защита съгласно НПК и Закона за подпомагане и финансова компенсация на пострадали от престъпления- заверен препис

29. Постановление на ОП-Плевен от дата 20.12.2023 г. за конституиране на пострадалото лице
Велкова, като свидетел със специфични нужди от защита съгласно НПК и Закона за подпомагане и финансова компенсация на пострадали от престъпления- заверен препис
30. Постановление на ОП-Плевен от дата 20.12.2023 г. за конституиране на пострадалото лице ,
като свидетел със специфични нужди от защита съгласно НПК и Закона за подпомагане и финансова компенсация на пострадали от престъпления- заверен препис
31. Постановление на ОП-Плевен от дата 20.12.2023 г. за конституиране на пострадалото лице
, като свидетел със специфични нужди от защита съгласно НПК и Закона за подпомагане и финансова компенсация на пострадали от престъпления- заверен препис
32. Постановление на ОП-Плевен от дата 20.12.2023 г. за конституиране на пострадалото лице
като свидетел със специфични нужди от защита съгласно НПК и Закона за подпомагане и финансова компенсация на пострадали от престъпления- заверен препис
33. СППЕ на от 15.03.2023 г. –
заверен препис
34. СППЕ на от 05.01.2023 г. – заверен
препис
35. СППЕ на от 19.01.2023 г. –
заверен препис
36. Справки и анализи ГДБОП- заверен препис
37. Протокол за разпит на свидетеля от
дата 13.07.2023 г. - заверен препис
38. Протокол за разпит на свидетеля
от дата 23.05.2023 г. - заверен препис

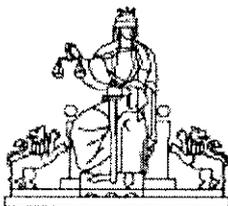
39. Протокол за разпит на свидетеля
от дата 01.03.2023 г. - заверен препис
40. Протокол за разпит пред съдия на свидетеля
от дата 24.03.2023 г. - заверен препис
41. Протокол за разпит на свидетеля
от дата 01.02.2023 г. - заверен препис
42. Протокол за разпит пред съдия на свидетеля
от дата 09.02.2023 г. – заверен препис
43. Протокол за разпит на свидетеля от
дата 17.01.2023 г. - заверен препис
44. Протокол за разпит на свидетеля от
дата 23.12.2022 г. - заверен препис
45. Протокол за разпит пред съдия на свидетеля
от дата 24.02.2023 г. - заверен препис
46. Протокол за разпит на свидетеля
от дата 06.01.2023 г. - заверен препис
47. Протокол за разпит на свидетеля
от дата 09.01.2023 г. – заверен препис
48. Протокол за разпит на свидетеля
от дата 10.01.2023 г. - заверен препис
49. Протокол за разпит на свидетеля
от дата 12.04.2023 г. - заверен препис
50. Протокол за разпит на свидетеля
от дата 09.11.2023 г. - заверен препис
51. Протокол за разпит на свидетеля
от дата 09.07.2022 г. - заверен препис
52. Протокол за разпит на свидетеля
от дата 25.08.2023 г. - заверен препис
53. Протокол за разпит на свидетеля от
дата 16.06.2023 г. - заверен препис
54. Протокол за разпит на свидетеля
от дата 09.06.2023 г. – заверен препис

55. Протокол за разпит на свидетеля
от дата 06.06.2023 г. - заверен препис
56. Протокол за разпит на свидетеля
от дата 10.07.2023 г. - заверен препис
57. Протокол за разпит на свидетеля
от дата 10.05.2023 г. - заверен препис
58. Протокол за разпит на свидетеля а
от дата 06.07.2023 г. - заверен препис
59. Протокол за разпит на свидетеля от
дата 24.11.2022 г. - заверен препис
60. Протокол за разпит на свидетеля а от
дата 25.09.2023 г. - заверен препис
61. Протокол за разпит на свидетеля за
от дата 05.06.2023 г. - заверен препис

С уважение,

Владислава Александрова Цариградска

Съдия при Окръжен съд – Плевен

КОНСТИТУЦИОНЕН СЪД

Вх. № 83 - КД

Дата 09.02.2024 г.

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
Окръжен съд – Плевен

Изх. № 977

Дата: 08.02.2024

ДО
КОНСТИТУЦИОНЕН СЪД НА
РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

ДОПЪЛНЕНИЕ КЪМ ИСКАНЕ с правно основание чл. 150, ал. 2 от Конституцията на Република България, регистрирано под Ваш Вх.№67-КД/29.01.2024 г.

От съдия Владислава Александрова Цариградска - председател на съдебен състав по НОХД №34/2024 г. описа на Окръжен съд Плевен

УВАЖАЕМА СЪДИЯ ПАНОВА,

В изпълнение на Ваше Разпореждане от 31.01.2024 г. моля да приемете, че са отстранени нередовностите в искане с Вх.№67-КД/29.01.2024 г. до Конституционния съд на Република България с правно основание чл. 150, ал. 2, вр. чл. 149, ал. 1, т. 2 от Конституцията на Република България.

Моля да имате предвид, че висящността на конституционното дело поражда процесуални въпроси, които нямат изрична законова регламентация. Поради това и с оглед развитие на практиката, Ви изпращам всички относими процесуални документи.

В случай че приемете искането за допустимо, моля да съобразите, че обвиняемите лица са с мярка за неотклонение "Задържане под стража".

Приложение:

1. Допълнение към Искане с Вх.№67-КД/29.01.2024 г.;
2. Частен протест на прокурор от ОП Плевен от 16.01.2024 г. срещу постановено спиране на производството;
3. Разпореждане №54/17.01.2024 г. за администриране на протеста;
4. Определение №28/25.01.2024 г. по ВЧНД №26/24 на Апелативен съд Велико Търново;

5. Разпореждане №76/25.01.2024 г. за насрочване на открито съдебно заседание за изменение на мярката;
6. Протоколно определение №124/02.02.2024 г. по искането за изменение на мярката за неотклонение (не е влязло в сила);
7. Частна жалба от 08.02.2024 г. от защитника адв. _____ срещу
Определение №124/02.02.2024 г.

С уважение,

Владислава Цариградска

Съдия от Окръжен съд Плевен

ДО
КОНСТИТУЦИОННИЯ СЪД
НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

ДОПЪЛНЕНИЕ

Към Искане с Вх.№67-КД/29.01.2024 г.

УВАЖАЕМА ПРЕДСЕДАТЕЛ ПАНОВА,
УВАЖАЕМИ КОНСТИТУЦИОННИ СЪДИИ,

Моля да приемете, че със следващото изложение са отстранени нередовностите на искане с Вх.№67-КД/29.01.2024 г., констатирани с Разпореждане от 31.01.2024 г. на председателя на Конституционния съд на Република България (получено в Окръжен съд Плевен на 01.02.2024 г., докладвано на председателя на съдебния състав на 02.02.2024г.), с което към сезирация съдебен състав са отправени указания да бъдат изложени обстоятелствата за соченото несъответствие на чл. 381, ал. 3 НПК с конкретна конституционна норма.

В изпълнение на горното, моля да приемете следните допълнителни разяснения, мотивиращи искането на настоящия съдебен състав.

Съгласно оспорената норма на чл. 381, ал. 3 НПК *„Когато с престъплението са причинени имуществени вреди, споразумението се допуска след тяхното възстановяване или обезпечаване.“*

Тази норма има задължително тълкуване, дадено с т. 3 на Тълкувателно решение № 2/2016 г. на ОСНК на ВКС по тълкувателно дело № 2/2016 г., с което е прието, че за приложението на диференцираната

процедура по глава XXIX (решаване на делото със споразумение) от НПК е достатъчно да бъдат възстановени или да бъде обезпечено възстановяването *само на съставомерните имуществени вреди*.

Това правно положение, според сезирация съдебен състав, позволява решаване на делото със споразумение без да са възстановени всички претърпени от пострадалите от трафик на хора имуществени вреди, което е в явно противоречие с изискването на **чл. 4, ал. 2 от Конституцията** - държавата да гарантира живота, достойнството и правата на личността и да създава условия за свободно развитие на човека и гражданското общество, както и да осигури ефективно правно средство за защита на тези пострадали, съгласно конституционното изискване на **чл. 56 от Конституцията**.

Човешкото достойнство е универсална ценност, залегнала в основата на идеята за правата на човека, което положение е ясно и категорично изразено в Преамбюла на Конституцията на Република България. Затова, като основно начало в чл. 4, ал. 2 КРБ е закрепено реципрочното задължение за Република България да гарантира живота, достойнството и правата на личността.

Както самият Конституционен на Република България в своето Решение № 1 от 27 януари 2005 г. по конституционно дело №8/2004 г. заявява, че споделя широко разпространеното в Европа разбиране, че *“Правова държава” означава упражняване на държавна власт на основата на конституция, в рамките на закони, които материално и формално съответстват на конституцията и които са създадени за запазване на човешкото достойнство, за постигане на свобода, справедливост и правна сигурност.*“

Ето защо сезирацият съдебен състав намира, че нормата на чл. 381, ал. 3 НПК с нейното задължително тълкуване противоречи на принципите на правовата държава, включващи и задължението по чл. 4, ал. 2, вр. чл. 56 КРБ за ефективна държавна защита на човешкото достойнство.

Това е така, защото ефективната защита изисква едновременно да бъдат изпълнени следните условия: 1.) криминализиране на тежките

посегателства с предвиждане на ефективни и възпиращи наказания; 2.) Ефективно наказателно разследване от независими лица, което да може да доведе до привличане към наказателна отговорност и да е достъпно за жертвата; 3.) Справедливо обезщетение на вредите.

Именно последният елемент – справедливо обезщетение, не може да бъде изпълнен, заради оспорената норма на чл. 381, ал. 3 НПК, чието задължително тълкуване ограничава изискването за възстановяване само на съставомерните вреди, каквито вреди не са част от състава на престъпленията в главата „Трафик на хора“.

В подкрепа на разбирането, че справедливото обезщетение на вредите, причинени на пострадалите от трафик на хора, включва и стойността на дохода, получен от трафикантите при експлоатацията на жертвите, сезирацията съдебен състав се позовава на цитираното Решение от 28.11.2023 г. по делото *Крачунова срещу България* (жалба №18269/18).

В решението на Съда по правата на човека, според настоящия съдебен състав, се съдържат относими към оспорената процесуална норма и противоречието ѝ с ценностите, въздигнати от Конституцията на Република България. В решението е разяснено, че чл. 4 от Конвенцията, заедно с чл. 2 (право на живот) и чл. 3 (забраната за унижително и нечовешко отношение) утвърждават една от основните ценности на демократичните общества и трафикът на хора е несъвместим с тях. ЕСПЧ приема, че възможността жертвите на трафик да получат пропуснатите от тях доходи представлява онази пълна компенсация за вредите от престъплението, защото им предоставила финансови средства, за да изградят отново живота си, да защитят достойнството си и да намалят рисковете да станат отново жертва на трафик.

Следователно обезщетението на пострадалите от трафик не може да се разглежда като второстепенно съображение, а то трябва да се приема за **съществена част от интегрирания държавен отговор на трафика**, изискван съгласно член 4 от Конвенцията. Затова обезщетението за жертвата трябва да бъде основно съображение от гледна точка на правата на човека. Това мотивира ЕСПЧ да заключи, че чл. 4 установява позитивно

задължение за договарящите държави да дадат възможност на жертвите на трафик да поискат обезщетение от своите трафиканти по отношение на пропуснати доходи.

От горното следва, че европейският стандарт за ефективна защита на пострадалите от трафик на хора включва и пълна финансова обезвреда. ЕКПЧ е част от националното право по силата на чл. 5, ал. 4 КРБ. Автономното и задължително тълкуване на Конвенцията е само в правомощията на ЕСПЧ. Именно затова при формулиране на искането си до Конституционния съд настоящият съдебен състав изложи аргументи, почерпени от практиката на ЕСПЧ, за да бъде изяснено съдържанието на чл. 4, ал. 2 и чл. 56 КРБ в аспекта на ефективна защита на жертвите, пострадали от трафик на хора.

Сезирацият съдебен състав в тази насока се позова и на констатации на експертната група ГРЕТА, които обвързват Република България по силата на чл. 36 – 38 от Конвенцията за борба с трафика на хора. Тези констатации, според сезирация съд, имат значение за преценката на Конституционния съд на Република България дали оспорената процесуална норма в действителност създава пречки пред ефективната защита на правата на жертвите. В цитирания (трети доклад за страната) е отправена препоръка до държавата да гарантира ефективен достъп до обезщетение за жертвите на трафик, като събират доказателства, като част от наказателното разследване, за вредата, която е претърпяла жертвата, и използват пълноценно законодателството за замразяване и конфискация на активи на сигурно обезщетение на жертвите.

Затова според настоящия съд се налага да бъде подложено на конституционна проверка законодателното решение за допустимост на споразумението без да са възстановени имуществените вреди на пострадалите.

При тези допълнителни съображения и съобразно правомощията на съда, произтичащи от чл. 150, ал. 2 от Конституцията на Република България (изм. ДВ, бр. 106 от 2023 г.) настоящият състав на Плевенския окръжен съд поддържа искането до Конституционния съд на Република

България за обявяване на основание чл. 149, ал. 1, т. 2 от Конституцията на Република България за противоконституционни разпоредбите на чл. 381, ал. 2 и ал. 3 и чл. 382, ал. 3 от Наказателно-процесуалния кодекс (обн. - ДВ, бр. 86 от 2005 г. и доп. – ДВ, бр. 60 от 2012 г.), като противоречащи на чл. 4, ал. 2, чл. 56 и чл. 121, ал. 1 от Конституцията на Република България.

С уважение,

Владислава Александрова Цариградска

Съдия при Окръжен съд – Плевен